Προοδευτική Ενότητα Καθηγητών (Π.Ε.Κ.)

Για ένα σχολείο

- του Πολιτισμού
- της Δημοκρατίας
- της Παιδείας

Εκπαιδευτικός - παιδαγωγός,
με πλήρη στήριξη από την πολιτεία,
με μισθό αξιοπρέπειας

ΑΡΙΘΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΤΟ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Τα αίτια της κατακόρυφης πτώσης του αριθμού γεννήσεων έχουν καταγραφεί επαρκώς τα τελευταία χρόνια:

-Οφείλονται εν μέρει στην εξωτερική μετανάστευση οικογενειών κυρίως αλλοδαπών μετά την έναρξη της κρίσης, καθώς μεταξύ 2011 και 2015 ο αριθμός των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών μειώθηκε κατά 55,9% (από τους 159,5 χιλ. στους 70,3 χιλ.)

-Αλλά και στην μείωση των γεννήσεων που σημειώθηκε από το 2010 και εντάθηκε από το 2012 και μετά (με εξαίρεση το 2016, όταν σημειώθηκε αύξηση σε σχέση με το 2015). Η μείωση των γεννήσεων μετά την έναρξη της κρίσης κατά σχεδόν 30%, από 118,3 χιλ. το 2008 σε 88,5 χιλ. το 2017, άρχισε ήδη να αποτυπώνεται στον αριθμό των νηπίων στο νηπιαγωγείο (από 162 χιλ. το 2014 σε 155,2 χιλ. το 2015) και στις πρώτες τάξεις του δημοτικού σχολείου (από 107,2 το 2016 σε 101,9 το 2017).

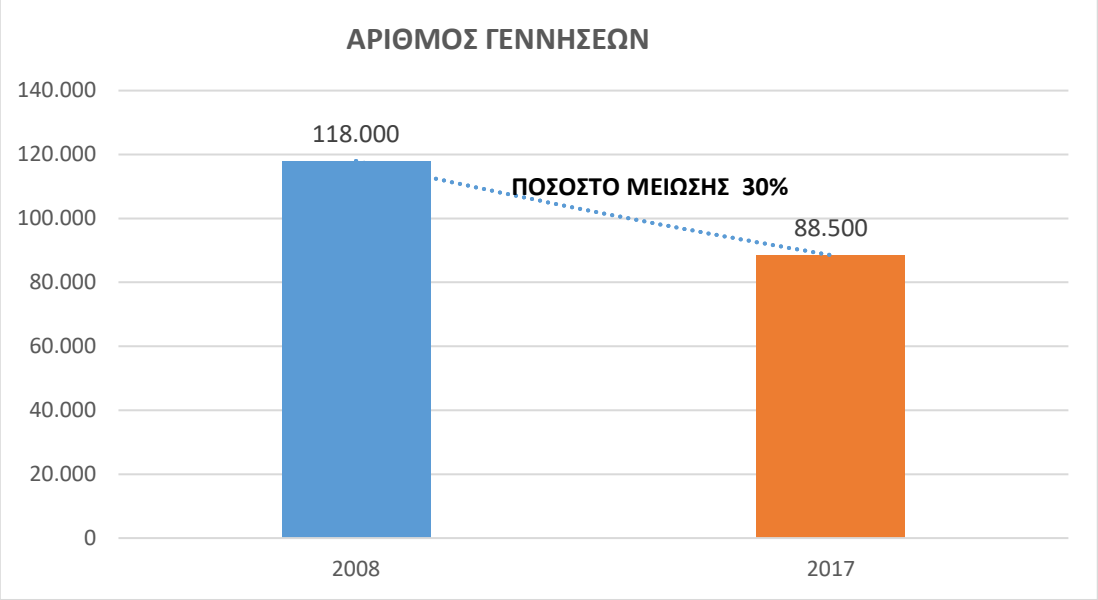

Το δημογραφικό διαμορφώνει νέα δεδομένα στην εκπαιδευτική πραγματικότητα.

Πως επηρεάζεται η εκπαίδευση;

Η δημογραφική κρίση επηρεάζει την εκπαίδευση

Σύμφωνα με την έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την εκπαίδευση στην Ελλάδα (2017), εντός των επόμενων 10 ετών ο αριθμός των παιδιών ηλικίας 5 ετών (ηλικία έναρξης της υποχρεωτικής σχολικής φοίτησης) αναμένεται να μειωθεί κατά 27%! Κατά την ίδια περίοδο το ποσοστό των μαθητών ηλικίας 7-14 ετών θα μειωθεί κατά ποσοστό άνω του 17%! Στην ηλικιακή ομάδα 15-19 ετών και σε ορίζοντα 20 ετών προβλέπεται μια μείωση κατά 23% σε σύγκριση με το 2017.

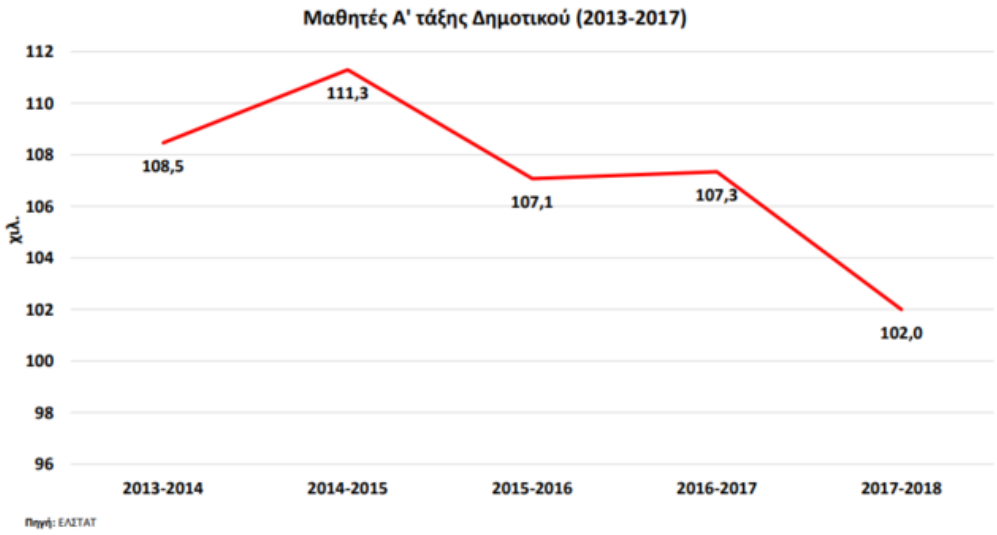

Τα παιδιά που την σχολική χρονιά 2014-2015 φοίτησαν στην πρώτη Δημοτικού, άρα γεννήθηκαν το 2008, υπολογίζονταν στα 111.3000. Την σχολική χρονιά 2017-2018, μόλις τρία χρόνια μετά, ο αριθμός αυτός καταβαραθρώθηκε στους 102.000 μαθητές.

Η μείωση είναι εξαιρετικά ανησυχητική. Η αποτύπωση των αριθμών σε γραφήματα το επιβεβαιώνει…

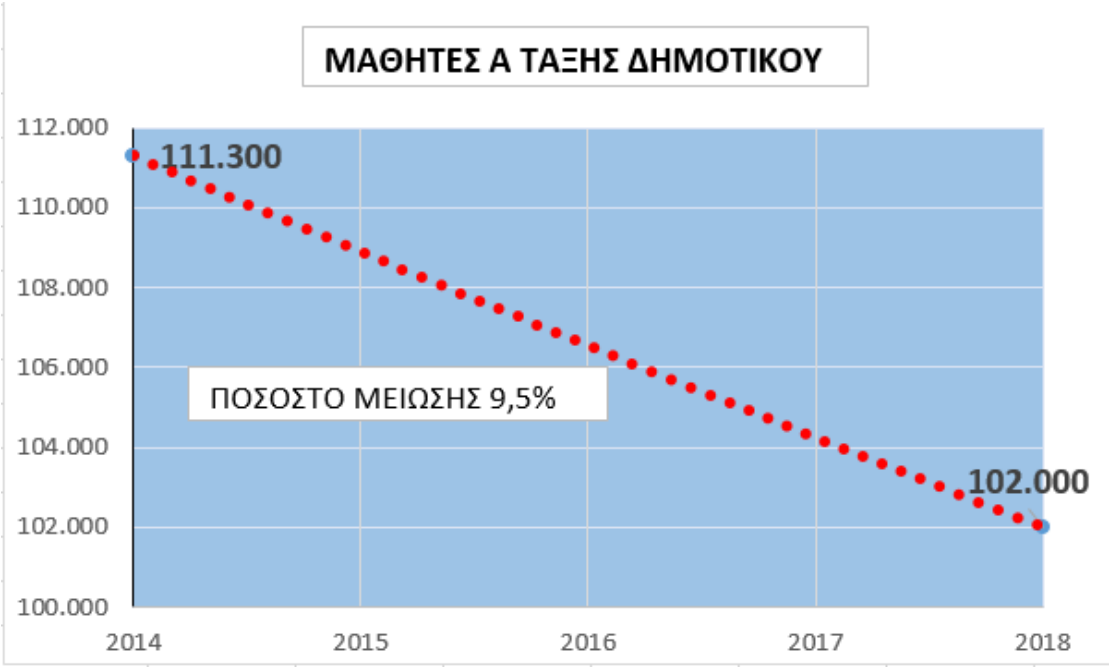

ΜΕΙΩΣΗ ΜΑΘΗΤΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Ο συνολικός αριθμός των μαθητών από 1,48 εκ το 2008 θα μειωθεί σε 1,05 εκ περίπου (29,2 % ή 423.300 λιγότεροι μαθητές) μέχρι το 2035, όταν δηλαδή θα έχει ενταχθεί στο εκπαιδευτικό σύστημα και η πιο πρόσφατη μείωση γεννήσεων που σημειώθηκε το 2017.

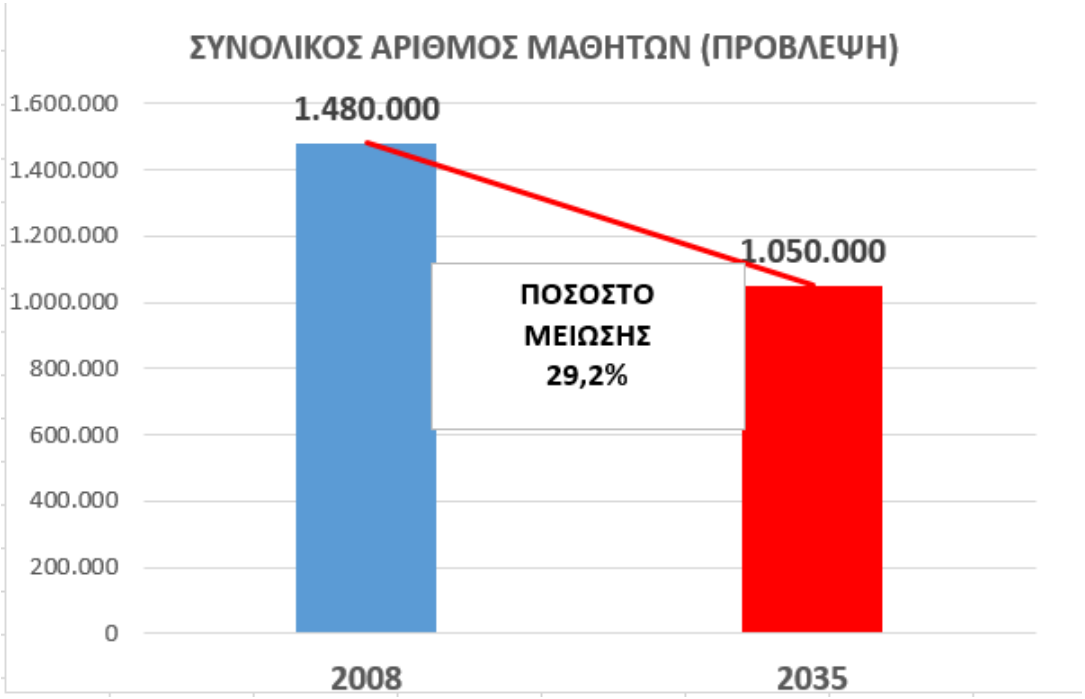

Οι επιπτώσεις της έναρξης μείωσης των γεννήσεων που σημειώθηκε το 2010 θα αρχίσουν να αποτυπώνονται στη λειτουργία του Γυμνασίου από το 2022, ενώ στα Γενικά και τα Επαγγελματικά Λύκεια από το 2025. Στην τριτοβάθμια εκπαίδευση οι επιπτώσεις αυτές θα αρχίσουν να εκδηλώνονται από το 2028 και έπειτα.

Ο αριθμός των σχολικών μονάδων ενδέχεται να μειωθεί έως 10.700. το 2035 από 15.500 χιλ. 2008 (μείωση κατά 30,8% ή 4.800 σχολικές μονάδες),

Η μείωση των σχολικών μονάδων θα αποτελέσει τον καταλύτη του μετασχηματισμού της εκπαιδευτικής πραγματικότητας, της ζωής και της καθημερινότητας των εκπαιδευτικών. Μια μείωση τέτοιας έντασης σημαίνει κατάργηση οργανικών θέσεων, επιδείνωση των προοπτικών για μεταθέσεις ή τοποθετήσεις-βελτιώσεις και κυρίως αύξηση της ανεργίας στους ανθρώπους της εκπαίδευσης καθώς οι θέσεις εργασίας στην εκπαίδευση θα μειωθούν δραματικά..

Σε αυτό το μετασχηματιζόμενο περιβάλλον διαμορφώνεται με ταχείς ρυθμούς η γκρίζα ιδιαιτερότητα του εκπαιδευτικού επαγγέλματος…

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Πίνακας 1
Εξέλιξη Σχολικού Πληθυσμού της Δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης 2008/09 - 2017/18

Σχολικό έτος	Αριθμός Εγγεγραμμένων Μαθητών
2008/2009	108.010
2009/2010	110.771
2010/2011	113.658
2011/2012	121.008
2012/2013	123.989
2013/2014	109.917
2014/2015	101.761
2015/2016	98.772
2016/2017	98.568
2017/2018	97.452

Ανάλογη είναι η εικόνα και για την επαγγελματική εκπαίδευση.

Αν δεν υπάρξουν ριζικές αλλαγές στις εκπαιδευτικές ροές και τις επιλογές των μαθητών, ο ήδη ισχνός συγκριτικά με άλλες ευρωπαϊκές χώρες αριθμός των μαθητών της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης θα μειωθεί από 106,5 χιλ. το 2008 σε 80,5 χιλ. το 2035 (-26 χιλ. ή -24,4%), ενώ ο αριθμός των αποφοίτων κατ' έτος από 37,3 το 2010 σε 24,1 χιλ. το 2035 (-5,3 χιλ. ή -18,1%). Οι επιπτώσεις αυτές θα ξεκινήσουν να εκδηλώνονται από το 2027 και θα εντείνονται τα επόμενα χρόνια, μέχρι τουλάχιστον το 2035.

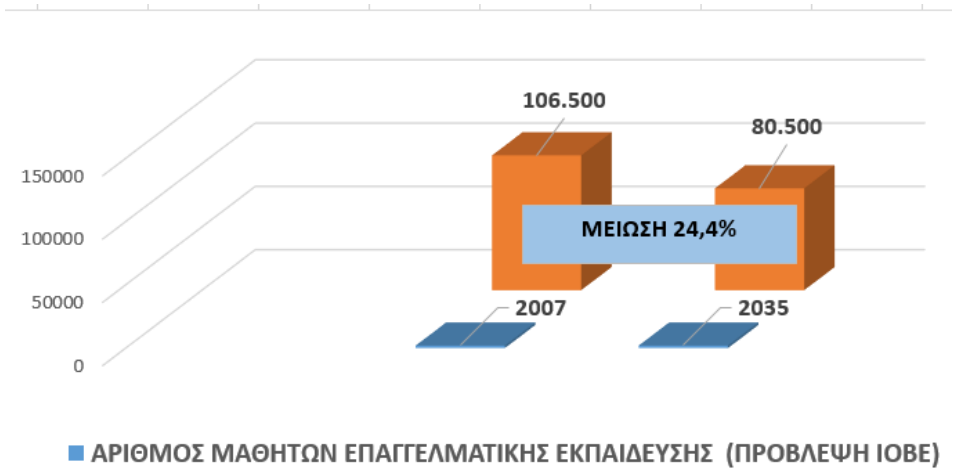

ΜΕΙΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΣΤΗΝ Β/ΘΜΙΑ

Το σχολικό έτος 2008/9 είχαμε συνολικά 185.917 εκπαιδευτικούς και το 2017 έχουμε 142.088.

Έχουμε συνεπώς μια συνολική μείωση των εκπαιδευτικών από το 2008 κατά 43.829 που αντιστοιχεί σε ποσοστό μείωσης 24%!

Στη Δευτεροβάθμια το ποσοστό αυτό πλησιάζει το 36%!

Ο αριθμός των εκπαιδευτικών από 180.300 το 2009 ενδέχεται να μειωθεί το 2035 σε 110.500 (μείωση 38,7% στο σενάριο προσαρμογής) και σε 80.700 (μείωση 55,2% !! στο σενάριο της ευρωπαϊκής σύγκλισης).

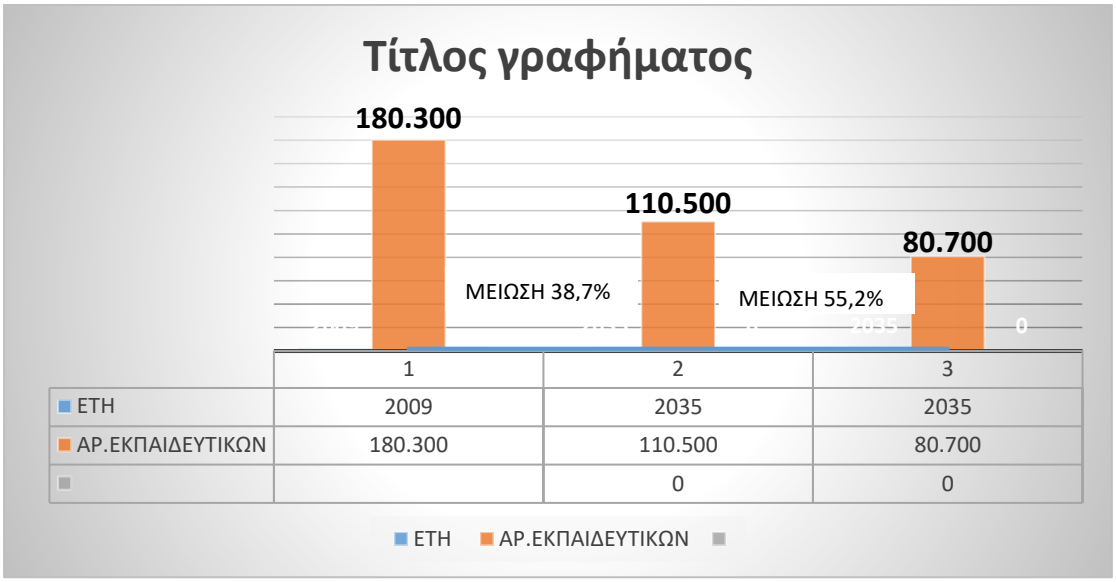

Η μείωση αυτή σημαίνει ότι θα διαμορφωθούν ασφυκτικά πλαίσια για την άσκηση του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού με την εικόνα που διαμορφώνεται να είναι τελικά εικόνα απαξίωσης του παιδαγωγικού ρόλου και της ίδιας της αξιοπρέπειάς του.

Η γκρίζα ιδιαιτερότητα του σήμερα πρέπει να αρθεί και όχι να επιδεινωθεί.

ΓΗΡΑΝΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Με βάση τα στοιχεία του myschool , το 70% περίπου του συνόλου των μόνιμων εκπαιδευτικών έχει ηλικία από 50 ετών και άνω.

Η γήρανση του μόνιμου διδακτικού προσωπικού είναι αποτέλεσμα της πολιτικής αδιοριστίας όλων των κυβερνήσεων για πάνω από μία δεκαετία.

Η πολιτική αυτή οδήγησε αντίστοιχα σε επιδείνωση των συνθηκών διαβίωσης των καθηγητών, αφού οδήγησε σε μείωση του αριθμού των υπηρεσιακών μεταβολών (μεταθέσεων και αποσπάσεων), καθήλωση των εκπαιδευτικών σε περιοχές μακριά από την οικογενειακή τους εστία, αύξηση του αριθμού των αναπληρωτών και των ωρομισθίων, μετακίνηση των διδασκόντων σε πολλά σχολεία για την κάλυψη του ωραρίου.

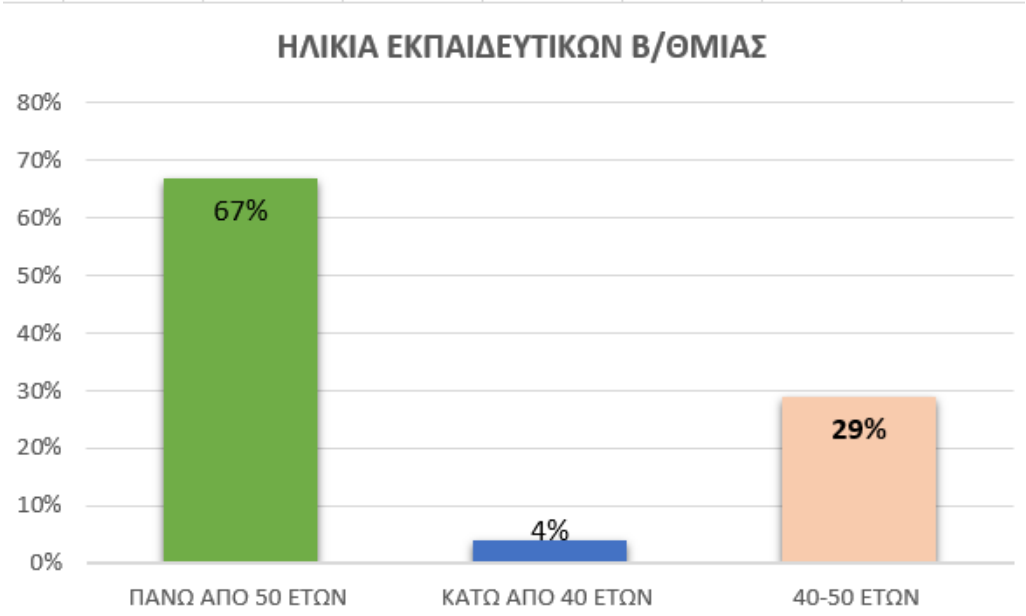

ΑΠΟΧΩΡΗΣΕΙΣ (ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΕΙΣ) ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ Β/ΘΜΙΑΣ

Με βάση τα στοιχεία του αιρετού του ΚΥΣΔΕ, οι αποχωρήσεις εκπαιδευτικών την δεκαετία 2010 – 2019 έφθασαν συνολικά (Α/θμια και Β/θμια) τις 35.770!

Στην Β/θμια οι αποχωρήσεις ήταν 21.670

Ο μεγάλος αυτός αριθμός αποχωρήσεων, ήταν ασφαλώς συνέπεια των μνημονιακών πολιτικών – μισθολογικές περικοπές-, αλλά και της δραματικής επιδείνωσης των όρων και των συνθηκών άσκησης του εκπαιδευτικού έργου.

Στην επιδείνωση αυτή συνέβαλαν η αύξηση του διδακτικού ωραρίου, η προσπάθεια εφαρμογής της ατομικής και τιμωρητικής αξιολόγησης συνδεδεμένης με την μισθολογική και βαθμολογική εξέλιξη των εκπαιδευτικών, ο φόρτος των διοικητικών εργασιών, η επιβολή μηχανισμών ελέγχου και αυστηρής εποπτείας, οι συγχωνεύσεις και καταργήσεις των σχολικών μονάδων, η υποβάθμιση των δομών υποστήριξης του εκπαιδευτικού έργου, η θέσπιση ενός υπερβολικού πειθαρχικού δικαίου, η ανασφάλεια σχετικά με τις οργανικές θέσεις κ.ά.

ΑΠΟΧΩΡΗΣΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ Β/ΘΜΙΑΣ

ΕΤΟΣ	ΑΠΟΧΩΡΗΣΕΙΣ
2010	**2839**
2011	**3503**
2012	**3186**
2013	**3442**
2014	**3235**
2015	**1836**
2016	**977**
2017	**509**
2018	**890**
2019	**1258**

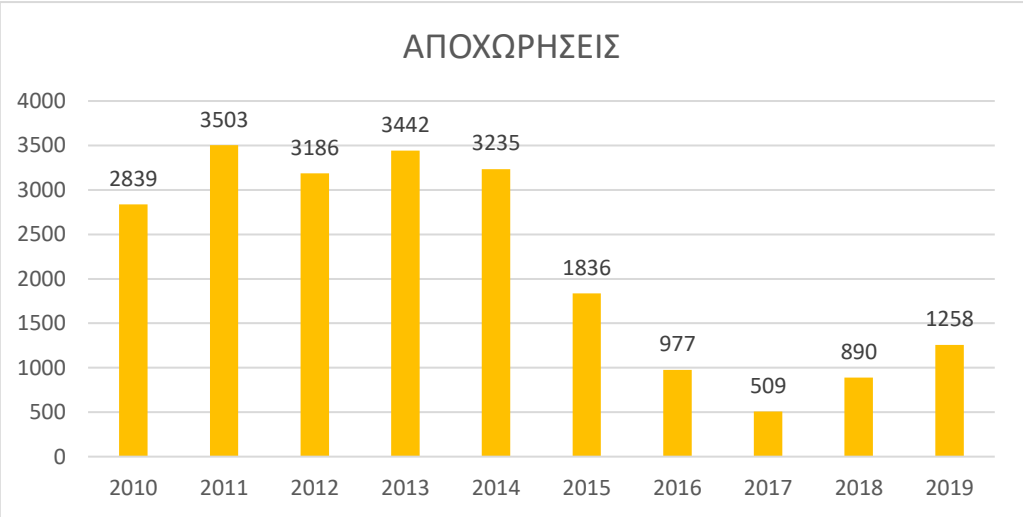

Όπως φαίνεται από τον παραπάνω πίνακα, το κύμα των αποχωρήσεων των εκπαιδευτικών μειώνεται δραματικά μετά από την ψήφιση του νόμου 4387/2016 (νόμος Κατρούγκαλου), που έφερε δραματικές μειώσεις στη συντάξεις με παράλληλη αύξηση των ορίων συνταξιοδότησης και κατάργηση των ευνοϊκών μέχρι τότε ρυθμίσεων για τη συνταξιοδότηση των εκπαιδευτικών.

Το 2017 , (ένα περίπου χρόνο μετά από την εφαρμογή του νόμου) οι αποχωρήσεις ήταν μόλις 509 είχαν δηλαδή μειωθεί σε σχέση με το 2011 κατά 85,5%!!

ΠΡΟΣΛΗΨΕΙΣ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΩΝ ΣΤΗ Β/ΘΜΙΑ

Οι αυξημένες φέτος ανάγκες σε εκπαιδευτικό προσωπικό οδήγησαν σε προσλήψεις αναπληρωτών που ξεπέρασε κάθε προηγούμενο. Συνολικά οι πρσλήψεις σε Α/θμια, Β/θμια και ειδική αγωγή θα ξεπεράσουν τις 40.000.

Ειδικά στη Β/θμια θα προσεγγίσουν τις 13.000.

Με τον τρόπο αυτό έμμεσα περιορίζεται η μόνιμη εργασία, αφού το 2014/15 οι προσλήψεις αναπληρωτών ήταν μόλις 5.164!

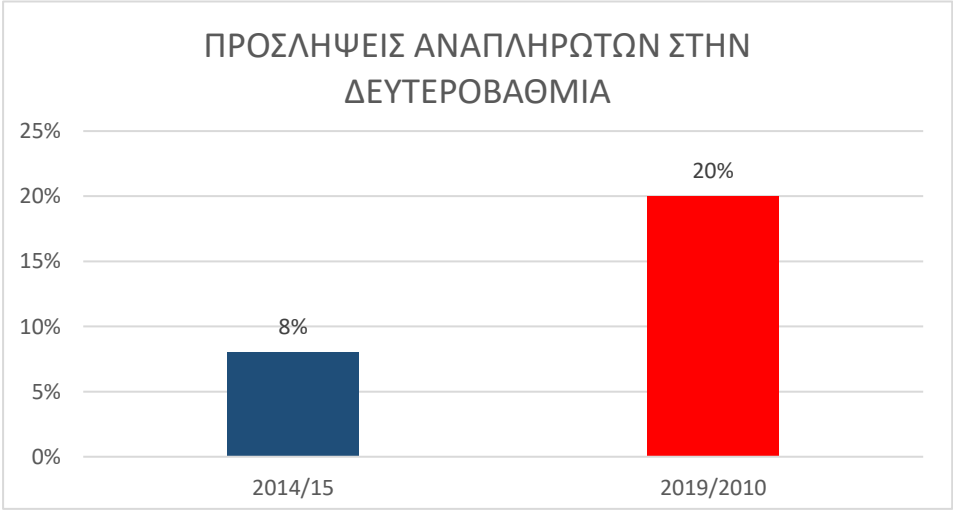

Η κατάσταση που διαμορφώνεται φαίνεται αναπόδραστη..

Είναι όμως;

Είναι η ώρα να αναδείξουμε την φωτεινή ιδιαιτερότητα του εκπαιδευτικού ως απόρροια του κρίσιμου ρόλου του σχολείου και της εκπαίδευσης.

Η ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ θέτει στον πυρήνα της πρότασης της την ανάγκη για ένα σχολείο με διευρυμένο παιδαγωγικό και εκπαιδευτικό ρόλο, για ένα σχολείο του πολιτισμού, του αθλητισμού και της τέχνης.

Προτείνουμε μια νέα αντίληψη για το σχολείο του αύριο με την ουσιαστική ενσωμάτωση των πεδίων του πολιτισμού, της άθλησης, της μουσικής και της τέχνης στην εκπαιδευτική πραγματικότητα. Η επιλογή αυτή θα σημάνει ενίσχυση του ρόλου του σχολείου, θα ενδυναμώσει τη σχέση του με την κοινωνία αλλά και θα αποτελέσει τη διέξοδο με τρόπο ουσιαστικό και δημιουργικό στις προοπτικές επαγγελματικής ενασχόλησης του κόσμου της εκπαίδευσης καθώς το σχολείο θα διευρύνει τη λειτουργία, το πρόγραμμα και την παρουσία του.

Αυτός ο μετασχηματισμός του σχολείου δεν θα στηριχθεί σε όρους εντατικοποίησης της εκμετάλλευσης της εργασίας αλλά σε μια νέα θεώρηση διεύρυνσης της λειτουργίας του σχολείου με όρους σεβασμού στο δικαίωμα στην εργασία αλλά και στις συνθήκες εργασίας και ζωής με πρόσημο και σημείο αναφοράς τον άνθρωπο.

Η δημιουργία νέων πεδίων δράσης και αναφοράς για το σχολείο είναι η επιλογή για να διασφαλίσουμε την ενίσχυση του ρόλου του αλλά και να ξαναδώσουμε φως, προοπτική και όραμα στους ανθρώπους της εκπαίδευσης και σε όσες και όσους έχουν το όνειρο να αποτελέσουν κομμάτι της.

ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ

Π.Ε.Κ.